

L' hora de la dona kurda

Khammi Ibrahim
Abdul-lah és kurda.
Va néixer a la població
de Dohuk, actualment
a l'anomenat Kurdistan
iraquià, però des de fa
vuit anys viu
a Barcelona,
on estudia medicina.
La seva història
és una de les moltes
que poden explicar
les dones kurdes,
protagonistes oblidades
del recent conflicte
contra Saddam Hussein.

Lalgunes coses són diferent quan saps el nom i cognoms dels homes, dones i infants que viuen on cauen les bombes i es desapareixen els trets. Quan, a més, no sols els coneixes sinó que són de la teva família, la distància i la incomunicació que comporta una guerra encara fa més dramàtica la posició del qui fa d'espectador impotent. Khammi Ibrahim Abdul-lah, de 29 anys, viu aquesta situació. El seu poble és Dohuk, situat al nord de l'anomenat Kurdistan iraquià, i d'allí va fugir l'any 1993 per "causes personals i polítiques" i també per anar a estudiar.

Aquell 1993 Khammi no estava del tot segura que volia anar-se'n, però una escena la va fer decidir: "La policia em va cridar per preguntar-me per què me'n volia anar. I aleshores va passar una cosa que mai podré oblidar per molts anys que passin. Va entrar un home gran, suposo que d'uns setanta anys, estava tremolant i va dir al policia que la seva filla estava morta, i que el seu fill l'havia matat perquè estava embarassada. L'home estava tremolant i trist. I el policia que hi havia allà va dir: 'El teu fill ha fet molt bé, que Déu beneixi les mans del teu fill!' Em vaig quedar molt impactada, i si tenia dubtes sobre si m'havia de quedar i lluitar més, en aquell moment vaig jurar que no m'hi quedaria. A més, aquell home gran no denunciava res, simplement informava l'autoritat. Res més." D'exemples com aquest, la Khammi i moltes altres dones kurdes en poden explicar molts. Val a dir que les dones kurdes aparentment, i en general, viuen

millor que les seves homòlogues àrabs, però el que puguin guanyar de no viure en entorns fonamentalistes islàmics ho perden pel fet de ser kurdes o, especialment als pobles, pel "pes de la tradició més que de la religió".

Khammi recorda que quan era petita les coses eren molt diferents, el sentiment religiós no era tan fort, "ens en rèiem, de les dues o tres que a la classe duien vel". La guerra, però, quan Saddam Hussein ja s'enfrontava a l'Iran dels aiatol·làs, ho condicionava tot: "Hi havia dues lluites, una contra Iran i l'altra contra els kurds, que feia que qualsevol moviment estigués controlat. De fet l'idioma kurd no estava prohibit, ja que hi havia una assignatura de kurd, però en alfabet àrab. Fins i tot teníem un llibre de l'assignatura, però jo no la vaig fer mai, no li donàvem importància i en l' hora que hi teníem destinada fèiem altres coses." De la identitat kurda, doncs, poca cosa: "És al·lucinant, jo no sabia quants kurds hi havia a l'Iran o Turquia. No hi havia cap informació ni cap llibre. Però sabia que hi havia un grup que es deia PKK i que defensava el poble kurd. A més, quan vàiem gent gran que deien una paraula en àrab els miràvem amb recel i els criticàvem que volguessin aparentar ser més cultes." En aquells anys vuitanta Khammi explica que la majoria de la població era kurda, però que Saddam va aplicar una política de deskurdització, sobretot als pobles, i a perseguir els qui tenien relació amb grups polítics. "Als àrabs que venien, els donaven una casa, protecció, deu mil dinars i un cot-

xe. Recordo una noia que estava a la meua classe, que no sabia una sola paraula de kurd i ni tan sols volia integrar-se. Va ser una cosa lenta, però a poc a poc la meitat del poble ja eren àrabs. Recordo que tenia por de passar pels barris d'àrabs, ja que et tiraven pedres i hi havia hagut violacions. I no podies fer res perquè aleshores, si ho denunciaves i els teus germans et defensaven, els acusaven de terroristes i els feien desaparèixer.”

Khammi recorda que en els seus inicis al capdavant d'Iraq Hussein “va intentar empènyer la dona a estudiar, i si no podies anar-hi, t'enviaven un professor a casa”. Però amb la guerra contra l'Iran havia de demostrar que ell, l'àrab, era l'autèntic musulmà, i no pas els perses. Per això va donar més pes a la religió.

L'actitud de Saddam envers els kurds, però, feia que les dones kurdes deixessin per més endavant la lluita pels seus drets, com explica Khammi: “En aquell moment no podíem buscar la llibertat de les dones, perquè vèiem els homes, pobres, que anaven amagant-se. Jo veia el meu pare com s'amagava, mentre era la meua mare qui havia de sortir al carrer. Teníem tanta pressió que no ens preocupàvem pels nostres drets.” Això no treu, però, que Khammi fos conscient de la situació que vivien: “Jo sé que la dona allí no estava bé, per exemple amb els casaments que trien els pares i que movien quantitats enormes de diners en concepte de dot. La dona era tractada com un objecte, i això em feia mal. Alhora, però, els meus pares em deien que no entrar en la qüestió de la dot era pitjor, perquè aleshores la família del meu marit pensaria que m'han regalat i tindria menys valor. Era una sensació molt desagradable. Però si comparo la dona kurda amb l'àrab, penso que som més afortunades. Per exemple, en el lloc on jo vivia era molt mal vist que un home pegués una dona.”

Guerra i postguerra. Khammi s'ha mirat la guerra amb rebuig: “No ens durà cap benefici; ans el contrari, tornem a la inestabilitat.” Val a dir, però, que els kurds van ser la principal oposició “interior” a Saddam amb els EUA, cosa que ell justifica dient que no tenien una altra elecció: “O anàvem amb els EUA o en-

Khammi Ibrahim Abdul-lah és kurda, nascuda a Dohuk, al nord de l'estat d'Iraq.

traven els turcs. Però dels EUA i de la comunitat internacional, no en podem esperar res, quan ens necessiten ens usen i quan no, ens giren l'esquena.”

Malgrat tot Khammi mira el futur amb ganes, vol acabar la carrera de medicina, especialitzar-se en ginecologia i dur els seus coneixements al seu país: “Vull ajudar sense lligar-me a cap partit, i començar l'educació sexual des de zero, ensenyant dones i nens.” Per Khammi l'analfabetisme és un dels grans problemes i origen de molts mals de la seva societat. “Hi ha molt analfabetisme –diu Khammi– sobre el sexe. La gent no en parla. Les dones es casen molt d'hora i hi ha molts problemes físics si tenen el primer embaràs als dotze anys. Jo vull trencar amb aquests tabús.” El seu principal enemic en aquesta tasca, però, són els grups islamistes, que ofereixen ajuda alimentària a canvi que els nens vagin a les escoles coràniques: “Això em fa molta por. A més a Suleimanya i Arbil hi havia refugis per a dones maltractades i/o violades, que no podien tornar a casa, i gent que extraoficialment donava refugi a aquestes dones, però els grups islamistes se'n van assabentar i van cremar els refugis i començaren a perseguir aquesta gent que ajudava.” En aquest sentit, Khammi apel·la a les autoritats kurdes perquè també facin alguna cosa:

“Hi ha una llei feta pel Govern Barzani que no jutja els qui maten una germana o una filla per qüestió de virginitat. Crec que com a màxim els empresonen tres mesos.” Per contra, les actuals autoritats kurdes no fan res per canviar aquesta situació: “Des de fora cridem, però no ens fan cas. Abans no podíem demanar ajuda als homes perquè no tenien llibertat, no podíem demanar llibertat d'algú que s'estava amagant. Ara, però, veiem que ells són lliures i nosaltres no. Cal que les dones tornin a l'escola. I fins que no comencin a jutjar els qui maltracten les dones i les maten, fins que no hi hagi refugi per a aquestes víctimes, no hi haurà justícia.” Khammi acusa sobretot l'ONU i els EUA, que, ara que són al Kurdistan i a l'Iraq, no es preocupen d'aquestes coses i de pressionar les autoritats per eliminar aquestes desigualtats, “com a mínim –reclama Khammi– per evitar aquestes morts i prohibir que les dones es casin als dotze anys”.

Tot i la situació patida pels kurds en general i per les dones kurdes en particular, Khammi conclou que la història d'altres països li dóna esperança perquè a casa seva passi el mateix: “Necessitem dues o tres generacions, però al final la situació canviarà.”

Oriol Cortacans